Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
MACIEJ SZPUNAR
prezentate la 2 mai 2018 [1]

Cauza C-214/17

Alexander Mölk
împotriva
Valentina Mölk

[cerere de decizie preliminară formulată de Oberster Gerichtshof (Austria)]

„Trimitere preliminară – Cooperare judiciară în materie civilă – Protocolul de la Haga privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere – Pensie de întreținere – Situația în care creditorul și debitorul unei obligații de întreținere au reședința obișnuită în state membre diferite – Cerere formulată de un debitor privind reducerea cuantumului pensiei de întreținere – Determinarea legii aplicabile”

I. Introducere

1. Prezenta trimitere preliminară este a doua trimitere prin care Oberster Gerichtshof (Curtea Supremă, Austria) solicită Curții să interpreteze Protocolul de la Haga din 2007 [2].

2. De data aceasta, instanța de trimitere are îndoieli cu privire la interpretarea articolului 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007. Această dispoziție prevede că, în cazul în care creditorul depune o cerere privind pensia de întreținere la o autoritate din statul în care debitorul își are reședința obișnuită, atunci în materie de obligații de întreținere, în principiu, se aplică legea forului (*lex fori*).

3. Instanța de trimitere dorește să clarifice dacă *lex fori* este aplicabilă și în cazul procedurilor inițiate de debitor. Îndoielile instanței de trimitere care sunt vizate în această cerere de decizie preliminară au apărut în cadrul procedurii desfășurate în fața autorității judiciare de la locul reședinței obișnuite a debitorului, în care debitorul solicită reducerea pensiei de întreținere care a fost stabilită anterior pe baza dreptului statului în care se află reședința obișnuită a debitorului într-o procedură inițiată de creditor.

1 Limba originală: polona.

2 Conținutul Protocolului constituie anexa la Decizia 2009/941/CE a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind încheierea de către Comunitatea Europeană a Protocolului de la Haga din 23 noiembrie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere (JO 2009, L 331, p. 17, denumit în continuare „Protocolul de la Haga din 2007”). Prima trimitere preliminară a vizat aplicarea articolului 4 alineatul (2) din Protocolul de la Haga din 2007 într-o cauză în care creditorul a solicitat retroactiv întreținerea pentru perioada anterioară inițierii procedurii. Această trimitere preliminară este în curs de soluționare. La 30 ianuarie 2018, am prezentat concluziile în această cauză. A se vedea Concluziile prezentate în cauza KP (C-83/17, EU:C:2018:46). Spre deosebire de prezenta trimitere preliminară, în cauza KP, situația în discuție consta în faptul că avusese loc o schimbare a reședinței obișnuite a uneia dintre părțile obligației de întreținere la momentul relevant pentru pronunțarea hotărârii privind obligația de întreținere.

II. Cadrul juridic

A. Dreptul Uniunii

1. Protocolul de la Haga din 2007

4. Articolul 3 alineatul (1) și articolul 4 alineatul (1) litera (a) și articolul 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007 au următorul cuprins:

„Articolul 3

Regula generală privind legea aplicabilă

(1) Obligațiilor de întreținere li se aplică legea statului în care creditorul își are reședința obișnuită, cu excepția cazurilor în care prezentul protocol dispune altfel.

[…]

Articolul 4

Reguli speciale care favorizează anumiți creditori

(1) Următoarele dispoziții se aplică în cazul obligațiilor de întreținere datorate:

(a) de părinți copiilor;

[…]

(3) Fără a aduce atingere articolului 3, în cazul în care creditorul a sesizat autoritatea competentă din statul în care debitorul își are reședința obișnuită, se aplică legea forului. Cu toate acestea, în cazul în care, în temeiul respectivei legi, creditorul nu poate obține întreținere de la debitor, se aplică legea statului în care creditorul își are reședința obișnuită.

[…]”

5. Potrivit articolului 7 alineatul (1) din Protocolul de la Haga din 2007, intitulat „Desemnarea legii aplicabile în sensul unei proceduri speciale”:

„Fără a aduce atingere articolelor de la 3 la 6 [din Protocolul de la Haga din 2007], numai în scopul unei proceduri speciale într-un anumit stat, creditorul și debitorul întreținerii pot desemna în mod expres legea statului în cauză ca fiind legea aplicabilă unei obligații de întreținere.”

6. În schimb, în temeiul articolului 8 alineatul (1) litera (b) din Protocolul de la Haga din 2007, intitulat „Desemnarea legii aplicabile”, fără a aduce atingere articolelor 3-6 din acest protocol, creditorul și debitorul obligației de întreținere pot desemna oricând legea statului reședinței obișnuite a uneia dintre părți la data desemnării ca fiind legea aplicabilă unei obligații de întreținere.

2. Regulamentul nr. 4/2009

7. Normele privind competența internațională în materie de obligații de întreținere sunt prevăzute în capitolul II („Competență”) din Regulamentul nr. 4/2009[3]. Printre acestea, rolul principal îl are articolul 3 din regulament, intitulat „Dispoziții generale”, care prevede:

„Are competența de a hotărî în materie de obligații de întreținere în statele membre:

(a) instanța judecătorească de la locul reședinței obișnuite a pârâtului sau

(b) instanța judecătorească de la locul reședinței obișnuite a creditorului sau

[…]”

8. Conform articolului 5 din Regulamentul nr. 4/2009, intitulat „Competență întemeiată pe înfățișarea pârâtului”:

„Cu excepția cazurilor în care competența este determinată de alte dispoziții ale prezentului regulament, instanța din statul membru în fața căreia se înfățișează pârâtul este competentă. Prezenta dispoziție nu se aplică dacă înfățișarea are drept scop contestarea competenței.”

III. Situația de fapt din litigiul principal

9. Alexander Mölk, în calitate de debitor al unei obligații de întreținere, care este vizat în litigiul principal, este tatăl creditorului, Valentina Mölk. De câțiva ani, A. Mölk are reședința obișnuită în Austria, iar creditorul lui, V. Mölk, are reședința obișnuită în Italia.

10. Prin ordonanța Bezirksgericht Innsbruck (Tribunalul Raional din Innsbruck, Austria) din data de 10 octombrie 2014, debitorul este obligat să plătească creditorului pensie de întreținere în cuantum de 650 EUR pe lună. Decizia privind obligația de întreținere a fost pronunțată pe baza legii austriece. Procedura în care a fost pronunțată ordonanța din 10 octombrie 2014 a fost inițiată de creditor.

11. În anul 2015, debitorul a solicitat Bezirksgericht Innsbruck (Tribunalul Raional din Innsbruck, Austria) reducerea, începând cu 1 februarie 2015, a cuantumului pensiei de întreținere de la 650 EUR la 490 EUR[4]. În motivarea cererii, debitorul a arătat că veniturile lui au scăzut în urma eliminării primei anuale pe care a primit-o până atunci. Creditorul a solicitat respingerea acestei cereri.

3 Regulamentul Consiliului din 18 decembrie 2008 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere (JO 2009, L 7, p. 1, rectificare în JO 2011, L 131, p. 26).

4 În cererea de decizie preliminară, instanța de trimitere folosește formulări care arată că atât acțiunea privind acordarea pensiei de întreținere creditorului, cât și acțiunea privind reducerea cuantumului pensiei de întreținere sunt „cereri”. Prin urmare, părțile din procedura inițiată în urma depunerii unei astfel de cereri sunt „autor al cererii” și „parte la procedură”. Presupunem că o astfel de soluție a fost aplicată în legătură cu caracterul procedurii conform dispozițiilor procedurale austriece care, în acest mod, evită tratarea unei cauze privind o pensie de întreținere ca pe o procedură în care rolul procedural al „autorului cererii” și al „părții la procedură” corespund rolului procedural al „reclamantului” și al „pârâtului”. Cu toate acestea, în versiunea în limba polonă a Protocolului de la Haga din 2007, articolul 4 alineatul (3) din acest protocol nu vizează „depunerea cererii” de către creditorul obligației de întreținere, ci „sesizarea instanței”. În schimb, unele versiuni lingvistice folosesc formulări mai generale care nu sunt decisive sub acest aspect. De exemplu, în versiunea în limba franceză, există următoarea formulare: „le créancier a saisi l'autorité compétente”, în versiunea în limba engleză: „the creditor has seized the competent authority”, iar în versiunea în limba germană: „die berechtigte Person die zuständige Behörde […] angerufen”. Cu toate acestea, în Regulamentul nr. 4/2009 despre care este vorba în a doua întrebare preliminară, legiuitorul Uniunii a folosit termenele „reclamant” și „pârât”, iar nu „autor al cererii” și „parte la procedură”. Prin urmare, în prezentele concluzii, atunci când va fi necesară determinarea rolurilor procedurale ale părților din procedură, vom folosi termenii utilizați în Regulamentul nr. 4/2009 („reclamant” și „pârât”).

12. Prin ordonanța din 11 decembrie 2015, Bezirksgericht Innsbruck (Tribunal Districtual din Innsbruck) a respins cererea privind reducerea cuantumului pensiei de întreținere. În opinia acestei instanțe, cererea debitorului a trebuit să fie examinată în temeiul dreptului italian, deoarece creditorul își are reședința obișnuită în Italia.

13. Autorul cererii a atacat ordonanța din 11 decembrie 2015 în fața Landesgericht Innsbruck (Tribunalul Regional din Innsbruck, Austria). Instanța de apel a confirmat ordonanța dată în primă instanță prin decizia din data de 9 martie 2016.

14. Spre deosebire de cele dispuse de prima instanță, instanța de apel a constatat, însă, că, pentru a analiza cererea privind reducerea cuantumului pensiei de întreținere, trebuie aplicat dreptul austriac. Or, ordonanța privind pensia de întreținere din 10 octombrie 2014 a fost soluționată pe baza dreptului austriac. În conformitate cu articolul 3 alineatul (2) din Protocolul de la Haga din 2007 („În cazul unei schimbări a reședinței obișnuite a creditorului, legea statului în care se află noua sa reședință obișnuită se aplică din momentul în care intervine schimbarea”), modificarea legii aplicabile poate avea loc dacă s-au modificat împrejurările de fapt pe baza cărora normele privind conflictul de legi incluse în acest protocol determină legea aplicabilă obligațiilor de întreținere. Din moment ce după pronunțarea ordonanței din 10 octombrie 2014 nu a avut loc schimbarea reședinței obișnuite a niciuneia dintre părțile obligațiilor de întreținere, în acest caz, în opinia instanței de apel, nu putea interveni schimbarea legii aplicabile acestor obligații. În opinia acestei instanțe, o abordare diferită, care ar considera posibilă schimbarea legii aplicabile chiar în lipsa modificării împrejurărilor respective, ar putea conduce la o situație în care solicitările concurente privind mărirea și, respectiv, reducerea cuantumului pensiei de întreținere ar fi examinate pe baza diferitor legi aplicabile.

15. Debitorul a atacat ordonanța din 9 martie 2016 în fața instanței de trimitere. În opinia autorului cererii, pentru a examina obligațiile de întreținere, ar trebui aplicat dreptul italian. De asemenea, aplicarea corectă a acestui drept ar trebui să conducă la admiterea solicitării privind reducerea cuantumului pensiei de întreținere.

IV. Întrebările preliminare și procedura în fața Curții

16. În aceste condiții, Oberster Gerichtshof (Curtea Supremă) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 4 alineatul (3) coroborat cu articolul 3 din Protocolul de la Haga din 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere trebuie interpretat în sensul că cererii de reducere a cuantumului întreținerii stabilit prin hotărâre definitivă, care a fost formulată de debitorul întreținerii ca urmare a modificării veniturilor sale, i se aplică în mod determinant legea statului în care creditorul obligației de întreținere își are reședința obișnuită, chiar și atunci când, până la momentul respectiv, la cererea creditorului formulată în conformitate cu articolul 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007, instanța a stabilit întreținerea datorată în temeiul legii statului în care se află reședința obișnuită neschimbată a debitorului întreținerii?

În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare:

2) Articolul 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din anul 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere trebuie interpretat în sensul că creditorul întreținerii «sesizează» autoritatea competentă din statul în care debitorul întreținerii își are reședința obișnuită și prin faptul că se înfățișează, în sensul articolului 5 din Regulamentul nr. 4/2009 din 18 decembrie 2008 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere, opunându-se pretențiilor debitorului în cadrul unei proceduri declanșate de acesta din urmă în fața autorității competente?”

17. Cererea de decizie preliminară a fost depusă la grefa Curții la 25 aprilie 2017.

18. Au depus observații scrise A. Mölk, guvernul portughez și Comisia Europeană.

V. Analiză

A. Cu privire la prima întrebare

19. Prin intermediul primei întrebări preliminare, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă simplul fapt că creditorul i-a solicitat unei autorități a statului unde debitorul își are reședința obișnuită să i se acorde pensia de întreținere, iar această autoritate s-a pronunțat în această cauză pe baza dreptului aplicabil în statul respectiv [articolul 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007] înseamnă că legea acestui stat trebuie să fie aplicată și în procedura privind reducerea cuantumului pensiei de întreținere inițiată ulterior de debitor. Așa cum reiese din această întrebare, cât și din împrejurările de fapt prezentate în cererea de decizie preliminară, este în discuție o situație în care debitorul nu și-a schimbat reședința obișnuită. De asemenea, din cerere reiese că nici creditorul nu și-a schimbat reședința obișnuită.

20. În cererea de decizie preliminară, instanța de trimitere evocă două poziții divergente privind această problematică.

21. Conform primei opinii, articolul 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007 este aplicabil doar în procedurile inițiate de creditor. În acest context, instanța de trimitere se referă în special la raportul lui A. Bonomi[5]. Conform punctului 67 din acest raport, aplicarea legii forului este justificată atunci când creditorul sesizează cu cererea de pensie de întreținere o autoritate judecătorească din statul în care debitorul își are reședința obișnuită. Ar fi totuși excesivă aplicarea legii forului (legea statului în care debitorul își are reședința obișnuită) atunci când procedura este inițiată de debitor.

22. Instanța de trimitere arată că această poziție are susținătorii ei în literatura de specialitate. Se consideră că legea aplicabilă obligațiilor de întreținere în procedurile inițiate de debitor este legea statului în care creditorul își are reședința obișnuită [articolul 3 alineatul (1) din Protocolul de la Haga din 2007].

23. Pe de altă parte, conform celeilalte opinii, legea pe baza căreia s-a acordat inițial pensia de întreținere în cadrul unei proceduri inițiate de creditor ar trebui să fie aplicată și în cazul procedurii ulterioare inițiate de debitor. În caz contrar, debitorul ar putea, chiar și după o perioadă relativ scurtă, să inițieze o altă procedură în cadrul căreia nu ar fi aplicabilă legea pe baza căreia s-a acordat inițial pensia de întreținere în favoarea creditorului. Această situație ar duce la o limitare a dreptului creditorului de a desemna legea statului în care debitorul își are reședința obișnuită ca fiind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere.

5 Raportul explicativ al lui A. Bonomi referitor la Protocolul de la Haga din 2007, *Actes et documents de la Vingt et unième session de la Conférence de La Haye (2007)*, disponibil de asemenea în varianta electronică: https://www.hcch.net/fr/publications-and-studies/details4/?pid=%204898&dtid=%203https://www.hcch.net/fr/publications-and-studies/details4/?pid= 4898&dtid= 3. Desigur, rapoartele explicative privind actele elaborate în cadrul Conferinței de la Haga de drept internațional privat nu au caracter obligatoriu. Acestea sunt totuși o sursă bogată de indicații utile în ceea ce privește interpretarea dispozițiilor lor. Scopul acestor rapoarte este, așadar, explicarea sensului pe care au intenționat să îl dea fiecărui act elaborat în cadrul Conferinței de la Haga de drept internațional privat delegațiile participante la elaborarea acestora. A se vedea https://www.hcch.net/fr/publications-and-studies/publications2/explanatory-reports.

1. Pozițiile părților

24. Alexander Mölk consideră că articolul 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007 stabilește legea aplicabilă obligațiilor de întreținere doar în privința procedurilor inițiate de creditor în fața autorității statului în care debitorul își are reședința obișnuită. Această dispoziție nu se aplică însă în acele proceduri care sunt inițiate de debitor.

25. În acest spirit se menține și poziția Comisiei care atrage atenția asupra faptului că articolul 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007 constituie o dispoziție de excepție, așadar, trebuie să fie interpretat în mod strict. În acest context, Comisia se referă la punctul 67 din raportul lui A. Bonomi și arată că articolul 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007 nu este aplicabil în cazul procedurilor inițiate de debitor în fața autorității statului în care acesta își are reședința obișnuită. Ce e drept, în unele cazuri, o astfel de abordare poate duce la o situație în care legea aplicabilă va fi alta decât cea pe baza căreia a fost acordată pensia de întreținere în procedura inițiată anterior de creditor. Totuși, în opinia Comisiei, acest risc este inerent sistemului normelor privind conflictul de legi stabilite prin Protocolul de la Haga din 2007.

26. Pe de altă parte, guvernul portughez consideră că articolul 4 din Protocolul de la Haga din 2007 stabilește norme speciale privind conflictul de legi al căror scop este privilegierea unor categorii de creditori de întreținere. Creditorul, sesizând autoritatea judecătorească a statului în care debitorul își are reședința obișnuită, poate determina aplicarea *lex fori* ca lege aplicabilă pentru examinarea obligațiilor de întreținere. Prin urmare, în cazul în care împrejurările de fapt rămân neschimbate, dreptul acestui stat ar trebui aplicat și pentru examinarea obligațiilor de întreținere în cadrul procedurilor ulterioare. În opinia acestui guvern, poziția contrară ar duce la o situație în care cererile concurente privind mărirea și, respectiv, reducerea cuantumului pensiei de întreținere ar fi soluționate pe baza a două legi aplicabile diferite.

2. Notă introductivă

27. În primul rând, trebuie subliniat că, în esență, prima întrebare preliminară nu vizează faptul dacă articolul 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007 ar trebui sau nu ar trebui aplicat în procedura principală. Acesta este aspectul vizat de a doua întrebare preliminară. Prin intermediul primei întrebări preliminare, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă efectele aplicării articolului 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007 într-o procedură se extind și la celelalte proceduri privind aceeași obligație de întreținere și, mai precis, la procedura inițiată de debitor pentru reducerea cuantumului pensiei de întreținere.

28. Prin urmare, în opinia noastră, interpretarea literală a articolului 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007 nu permite formularea unor concluzii clare care să facă posibil răspunsul la prima întrebare preliminară. În contextul acestei dispoziții, este clar că *lex fori* se aplică în procedura inițiată de creditor în fața autorității din statul în care debitorul își are reședința obișnuită. Această dispoziție nu stabilește, însă, dacă aplicarea *lex fori* într-o astfel de procedură produce efecte în procedurile ulterioare inițiate de debitor având ca obiect aceeași obligație de întreținere. Prin urmare considerăm că prima întrebare preliminară trebuie analizată în raport cu economia Protocolului de la Haga din 2007 și *ratio legis* a articolului 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007.

3. Aplicarea lex fori *în temeiul articolului 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007 în lumina altor dispoziții din același protocol care permit desemnarea legii aplicabile obligațiilor de întreținere*

a) Articolul 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007 ca dispoziție ce îi permite creditorului desemnarea legii aplicabile obligației de întreținere

29. Poziția guvernului portughez – similar unora dintre opiniile citate de instanța de trimitere – se limitează la convingerea că refuzul, în cadrul procedurii ulterioare, de aplicare a legii aplicate în procedura anterioară în temeiul articolului 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga ar conduce la limitarea drepturilor creditorului stabilite în această dispoziție. Această opinie se bazează pe presupunerea că creditorul are posibilitatea de a desemna legea aplicabilă obligațiilor de întreținere prin depunerea cererii privind obligația de întreținere în fața autorității din statul în care debitorul își are reședința obișnuită.

30. Avem însă îndoieli dacă această poziție reflectă corect rolul articolului 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007 în sistemul normelor privind conflictul de legi stabilite prin acest protocol.

31. În contextul Protocolului de la Haga din 2007, în materie de obligații de întreținere, în general, se aplică legea statului în care creditorul își are reședința obișnuită [articolul 3 alineatul (1) din acest protocol]. Autorii Protocolului de la Haga din 2007 au prevăzut însă norme speciale privind conflictul de legi pentru unele categorii de obligații de întreținere. În mod special, este vorba de pensiile de întreținere care trebuie plătite de părinți copiilor [articolul 4 alineatul (1) litera (a) din Protocolul de la Haga din 2007].

32. Scopul normelor privind conflictul de legi incluse în articolul 4 alineatele (2), (3) și (4) din Protocolul de la Haga din 2007 este determinarea legii care se poate aplica în mod alternativ examinării obligațiilor de întreținere, în cazul în care, pe baza legii aplicabile în principiu acestor obligații, creditorul nu poate obține pensia de întreținere de la debitor.

33. În cazul procedurilor în care se aplică articolul 4 alineatul (2) din Protocolul de la Haga din 2007, în materie de obligații de întreținere, în principiu – conform articolului 3 din acest protocol – se aplică legea statului în care creditorul își are reședința obișnuită. Apoi, dacă creditorul nu poate obține pensia de întreținere conform acestei legi, legea aplicabilă este legea forului [articolul 4 alineatul (2) din Protocolul de la Haga din 2007] [6]. În final, dacă pe baza acestei legi creditorul nu poate obține întreținere de la debitor, se aplică legea statului a cărui cetățenie comună o au părțile [articolul 4 alineatul (4) din protocol].

34. Cu toate acestea, ordinea legilor ce pot fi aplicate pentru examinarea obligațiilor de întreținere, în cazurile care țin de domeniul articolului 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007, se prezintă diferit. Astfel, dacă creditorul sesizează o autoritate a statului în care debitorul își are reședința obișnuită, se aplică legea acestui stat (*lex fori*). Dacă creditorul nu este în măsură să obțină pensia de întreținere de la debitor în temeiul *lex fori*, se aplică în al doilea rând legea statului în care creditorul are reședința obișnuită.

35. Prin urmare, creditorul, luând decizia de a depune o cerere de pensie alimentară la o autoritate a statului unde debitorul își are reședința obișnuită, poate determina ce lege va fi aplicabilă în general pentru examinarea obligației de întreținere. În cadrul procedurii în fața autorității statului în care debitorul își are reședința obișnuită, creditorul nu poate, însă, să solicite să fie aplicată legea statului în care își are reședința obișnuită (în locul *lex fori*) ca lege aplicabilă, în general, obligațiilor de întreținere.

6 Este important de menționat că, în afară de cazul în care are loc o schimbare a reședinței obișnuite a părților la o obligație de întreținere, o astfel de posibilitate există doar atunci când legea forului nu este egală cu legea statului în care creditorul își are reședința obișnuită. A se vedea Concluziile noastre din 30 ianuarie 2018 prezentate în cauza KP (C-83/17, EU:C:2018:46, punctele 48 și 49).

Această lege poate fi aplicată abia în al doilea rând, atunci când, conform *lex fori*, creditorul nu poate să obțină pensia de întreținere de la debitor. Articolul 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007 nu privește, așadar, desemnarea legii aplicabile în sensul strict al termenului. Este vorba mai degrabă de un fenomen care constă în desemnarea legii în mod indirect – sau, pentru a face trimitere la o expresie folosită de Curte în jurisprudența sa într-un context ușor diferit – în desemnarea *de facto* a legii[7].

36. Având în vedere această particularitate a articolului 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007, este necesar, în opinia noastră, să se analizeze dacă efectele aplicării acestei dispoziții ar trebui să fie echivalate cu desemnarea deplină a legii aplicabile obligațiilor de întreținere, care, în principiu, produce efecte în cadrul tuturor procedurilor privind o obligație de întreținere determinată.

b) Efectele aplicării lex fori *în cadrul procedurii inițiate de creditor*

37. Trebuie amintit că, în temeiul Protocolului de la Haga din 2007, părțile au posibilitatea de a „stabiliza” într-un anume sens aspectul legii aplicabile obligației de întreținere prin desemnarea legii aplicabile pe baza articolului 8 alineatul (1) din Protocolul de la Haga din 2007. Desemnarea făcută în temeiul acestei dispoziții produce efecte, ca regulă generală, în toate procedurile referitoare la aceeași obligație de întreținere.

38. Prin urmare, îndoielile instanței de trimitere se pot rezuma la următoarea întrebare: posibilitatea creditorului de a influența determinarea legii aplicabile prin inițierea procedurii în fața autorității statului în care debitorul își are reședința obișnuită trebuie să producă aceleași efecte precum desemnarea legii aplicabile de către părți în temeiul articolului 8 din Protocolul de la Haga din 2007?

39. În temeiul articolului 8 din Protocolul de la Haga din 2007, părțile pot desemna una dintre mai multe legi. Conform articolului 8 litera (b) din acest protocol, această desemnare constă, în mod special, în a indica, drept lege aplicabilă, legea statului în care una dintre părțile la obligația de întreținere are, la momentul respectiv, reședința obișnuită. Este esențial să se arate că legea statului în care una dintre părți își are reședința obișnuită este aplicabilă, ca lege desemnată, în fiecare procedură privind o obligație de întreținere, indiferent dacă o procedură anume este desfășurată de autoritatea statului respectiv sau nu.

40. Articolul 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007 se bazează, însă, pe o altă presupunere. Acesta vizează exclusiv aplicarea *lex fori* în procedurile inițiate de creditor în fața autorității din statul în care debitorul își are reședința obișnuită. Spre deosebire de desemnarea legii aplicabile realizată în temeiul articolului 8 din Protocolul de la Haga din 2007, scopul articolului 4 alineatul (3) din acest protocol nu este, prin urmare, „stabilizarea” legii aplicabile unei anume obligații de întreținere astfel încât aceasta să fie aplicată în cadrul fiecărei proceduri privind obligația de întreținere în discuție.

41. Mai mult decât atât, Protocolul de la Haga din 2007 distinge clar efectele desemnării legii aplicabile în temeiul articolului 8 din acest protocol de cele ale desemnării realizate în temeiul articolului 7 din acesta. Această din urmă dispoziție prevede posibilitatea de a desemna *lex fori* în sensul unei proceduri speciale. Desemnarea făcută pe baza acestei dispoziții nu produce, așadar, efecte asupra procedurilor ulterioare privind aceeași obligație de întreținere.

7 În Hotărârea din 28 iulie 2016, Verein für Konsumenteninformation (C-191/15, EU:C:2016:612, punctul 47), Curtea a explicat că, prin desemnarea legii aplicabile obligațiilor contractuale în temeiul articolului 4 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (Roma I) (JO 2008, L 177, p. 6), în unele cazuri se poate „alege *de facto* […] legea” căreia îi este supusă o obligație necontractuală. În acest mod, Curtea s-a referit la o împărțire consacrată în doctrină, și anume la desemnarea directă și indirectă a legii aplicabile (J. Basedow, „The Law of Open Societies – Private Ordering and Public Regulation of International Relations” în *Recueil des cours de l'Académie de la Haye*, vol. 360, 2013, p. 239 și următoarele), cea din urmă fiind numită uneori și influență indirectă asupra aplicabilității legii (M. Pazdan „Kolizyjnoprawny wybór prawa a inne przejawy autonomii woli w prawie prywatnym międzynarodowym” în A. Matlak, S. Stanisławkska-Koc (red.), *Spory o własność intelektualną. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorom Janoszowi Barcie i Ryszardowi Markiewiczowi*, Varșovia, Wolters Kluwer Polonia, 2013, p. 782 și următoarele).

42. Autorii protocolului au observat, așadar, că uneori desemnarea legii în sensul unei proceduri speciale poate avea beneficii pentru părțile obligațiilor de întreținere, chiar dacă, în principiu, fiecare parte poate, ulterior, iniția o altă procedură în care desemnarea făcută nu va mai conta. Prin urmare, Protocolul de la Haga din 2007 nu exclude posibilitatea de a aplica, în procedurile ulterioare dintre aceleași părți, o altă lege. O astfel de soluție pare a fi inerentă sistemului de norme privind conflictul de legi stabilite în acest protocol.

43. În consecință, considerăm că efectele aplicării *lex fori* în temeiul articolului 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007 în cadrul procedurii inițiate de creditor în fața autorității dintr-un stat în care debitorul își are reședința obișnuită nu sunt identice cu efectele desemnării legii aplicabile în temeiul articolului 8 din acest protocol. Efectele aplicării *lex fori* în temeiul articolului 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007 se aseamănă în privința unor aspecte cu efectele desemnării legii aplicabile realizate în sensul unei proceduri speciale în temeiul articolului 7 din Protocolul de la Haga din 2007. Prin urmare, aplicarea legii statului în care debitorul își are reședința obișnuită în temeiul articolului 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007 în cadrul unei proceduri inițiate de creditor nu implică, așadar, faptul că aceeași lege este aplicabilă în procedurile ulterioare inițiate de debitor.

c) Limitările efectelor desemnării legii aplicabile realizate în temeiul normelor din Protocolul de la Haga din 2007

44. De asemenea, în favoarea opiniei conform căreia aplicarea *lex fori* în cadrul procedurii inițiate de creditor nu are efecte asupra procedurilor ulterioare inițiate de debitor pledează și prezența unor limitări privind desemnarea legii realizată în temeiul articolului 8 din Protocolul de la Haga din 2007 care nu există în cazul desemnării realizate în temeiul articolului 7 din acest protocol.

45. În primul rând, în conformitate cu articolul 8 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007, desemnarea legii aplicabile nu poate avea loc în ceea ce privește pensia de întreținere datorată unei persoane care nu a împlinit 18 ani[8].

46. Articolul 7 din Protocolul de la Haga din 2007 nu prevede o astfel de limitare a posibilității de desemnare a legii aplicabile. Punctul 111 din raportul lui A. Bonomi explică faptul că riscurile pentru părțile la obligația de întreținere legate de desemnarea legii realizată în sensul unei proceduri speciale sunt mai mici decât în cazul în care desemnarea se face în temeiul articolului 8 din acest protocol, ceea ce produce efecte durabile asupra tuturor procedurilor privind aceeași obligație de întreținere. Prin urmare, și persoana care nu a împlinit 18 ani poate, împreună cu debitorul, desemna legea aplicabilă în sensul unei proceduri speciale în temeiul articolului 7 din Protocolul de la Haga din 2007.

47. Nici articolul 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007 nu conține o asemenea limitare clară a posibilității de desemnare indirectă a legii aplicabile prin inițierea de către creditor a unei proceduri în fața autorității statului în care debitorul își are reședința obișnuită. Această dispoziție vizează, în schimb, printre altele, procedurile privind întreținerea datorată de părinți copiilor [articolul 4 alineatul (1) litera (a) din Protocolul de la Haga din 2007]. Prin urmare, este vorba și de pensiile de întreținere datorate persoanelor care nu au împlinit 18 ani. Așadar, este vorba despre persoanele care, având în vedere limitarea stabilită prin articolul 8 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007, nu ar fi putut desemna legea aplicabilă în temeiul articolului 8 alineatul (1) din acest protocol.

8 Desigur, procedura principală a fost inițiată în 2015, în timp ce creditorul din procedura principală s-a născut în 1996, ceea ce înseamnă că acesta a împlinit 18 ani înainte de inițierea procedurii principale. Nu este clar însă dacă creditorul împlinise această vârstă deja în momentul inițierii procedurii în care a fost dată ordonanța din data de 10 octombrie 2014. Acest aspect nu este însă decisiv pentru analiza primei întrebări preliminare. Interpretarea articolului 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007 pe care o va da Curtea în hotărârea ce va fi pronunțată în prezenta cauză va fi aplicabilă și în alte împrejurări de fapt decât cele din procedura principală.

48. În opinia noastră, și legea desemnată ca fiind aplicabilă în temeiul articolului 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007 este aplicabilă doar într-o procedură specială inițiată de creditor în fața unei autorități a statului în care debitorul își are reședința obișnuită. Soluția contrară, care ar presupune că aplicarea legii statului în care debitorul își are reședința obișnuită produce efecte și asupra procedurilor ulterioare inițiate de debitor, ar permite evitarea interdicției stabilite la articolul 8 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007 în cazurile în care creditorul nu a împlinit 18 ani [9].

49. În al doilea rând, articolul 8 alineatul (5) din Protocolul de la Haga din 2007 prevede că, cu excepția cazurilor în care, la data desemnării, părțile au fost informate pe deplin și sunt conștiente de consecințele desemnării stabilite de ele, legea desemnată de părți nu se aplică atunci când aplicarea respectivei legi ar avea în mod evident consecințe incorecte sau inechitabile pentru oricare dintre părți. Articolul 7 din Protocolul de la Haga din 2007 nu prevede o astfel de limitare.

50. Nici articolul 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007 nu face să depindă aplicarea legii statului în care debitorul își are reședința obișnuită de consecințele produse de legea acestui stat pentru părțile la obligația de întreținere. Acest lucru înseamnă – cum se explică la punctul 66 din raportul lui A. Bonomi – că *lex fori* este aplicabilă în procedurile inițiate de creditor în fața autorității statului în care debitorul își are reședința obișnuită chiar dacă această lege este mai puțin favorabilă pentru creditor decât legea statului în care creditorul își are reședința obișnuită. Lipsa, în articolul 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007, a unei soluții asemănătoare cu cea din articolul 8 alineatul (5) din acest protocol se poate, așadar, explica prin faptul că desemnarea *lex fori* ca fiind legea aplicabilă pentru examinarea unei obligații de întreținere are caracter nepermanent.

51. Considerăm că diferențele descrise mai sus între articolul 8 din Protocolul de la Haga și articolul 4 alineatul (3) din acesta pledează pentru opinia că aplicarea *lex fori* în temeiul acestei din urmă dispoziții în cadrul procedurii inițiate de creditor în fața autorității statului în care debitorul își are reședința obișnuită nu înseamnă că această lege ar trebui aplicată și în procedurile inițiate ulterior de debitor.

52. Chiar dacă concluziile interpretării sistematice a Protocolului de la Haga din 2007 par a fi clare, în continuare le vom compara cu *ratio legis* a articolului 4 alineatul (3) din acest protocol.

4. Ratio legis *a aplicării* lex fori *în temeiul articolului 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007*

53. În lumina explicațiilor de la punctul 66 din raportul lui A. Bonomi, motivul esențial pentru care articolul 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007 obligă la aplicarea *lex fori* în cadrul procedurilor inițiate de creditor în fața autorității statului în care debitorul își are reședința obișnuită este evitarea situației în care autoritatea care examinează cauza privind obligația de întreținere ar trebui să aplice legea străină. S-ar putea dovedi că aceasta necesită mult timp și generează costuri inutile [10].

9 Am atras atenția asupra acestui aspect în Concluziile noastre prezentate în cauza KP (C-83/17, EU:C:2018:46, nota de subsol 23).

10 A se vedea de asemenea L. Walker, *Maintenance and Child Support in Private International Law*, Oxford – Portland, Hart Publishing, 2015, p. 83. Prin urmare, este o soluție diferită decât cea prevăzută la articolul 4 alineatul (2) din Protocolul de la Haga din 2007. În contextul acestei dispoziții, *lex fori* joacă un rol secundar. În conformitate cu articolul 4 alineatul (2) din Protocolul de la Haga din 2007, legea forului este aplicabilă doar atunci când creditorul nu poate obține pensia de întreținere în temeiul legii aplicabile, în general, obligației de întreținere, adică în temeiul legii statului în care creditorul își are reședința obișnuită. Nu este vizată, așadar, accelerarea procedurii și scăderea costurilor acesteia dacă, oricum, legea aplicabilă în general este legea statului în care creditorul își are reședința obișnuită. Aceasta nu trebuie, bineînțeles, să fie legea forului. În astfel de cazuri, articolul 4 alineatul (2) din Protocolul de la Haga din 2007, în principiu, nu este aplicabil. A se vedea Concluziile noastre prezentate în cauza KP (C-83/17, EU:C:2018:46, punctele 48 și 49).

54. În acest context, am vrea să atragem atenția asupra unei particularități a procedurii în cadrul căreia instanța de trimitere a formulat cererea de decizie preliminară. Procedura principală a fost inițiată împotriva creditorului obligației de întreținere de către debitor în fața instanței unde debitorul își are reședința obișnuită (instanța austriacă).

55. În cadrul procedurii civile internaționale, este larg acceptată posibilitatea ca reclamantul să sesizeze instanțele statului care au o oarecare legătură cu pârâtul. Poate fi vorba în special despre reședința obișnuită a pârâtului. O astfel de soluție reflectă principiul *actor sequitur forum rei* [11].

56. Uneori, normele de competență prevăd derogări de la acest principiu. Acestea au, însă, un caracter excepțional. Așa se întâmplă, de exemplu, în contextul Regulamentului nr. 4/2009, care îi permite creditorului obligației de întreținere să sesizeze instanța de la locul de reședință obișnuită a creditorului. În Regulamentul nr. 4/2009 nu este prevăzută, totuși, o normă asemănătoare care i-ar permite debitorului să sesizeze instanțele de la locul de reședință obișnuită a debitorului. Acest lucru derivă din principiul că creditorul obligației de întreținere este „partea mai vulnerabilă” și necesită o protecție suplimentară la nivel jurisdicțional.

57. Prin urmare, în circumstanțe precum cele din cauza în discuție, procedura principală se desfășoară în fața unei instanțe care, în principiu, nu este competentă în cauze privind obligații de întreținere inițiate de debitor împotriva creditorului. Cea de a doua întrebare preliminară ne permite, totuși, să concluzionăm că instanța de fond s-a considerat competentă să se pronunțe în această cauză, deoarece creditorul s-a înfățișat fără a ridica excepția de necompetență a acelei instanțe. Posibilitatea ca instanța care nu este, în principiu, competentă să examineze cauza privind obligația de întreținere să devină competentă ca urmare a înfățișării creditorului este prevăzută la articolul 5 din Regulamentul nr. 4/2009. De altfel, a doua întrebare preliminară face referire tocmai la această dispoziție.

58. Dacă, în împrejurări precum cele din cauza în discuție, creditorul ar contesta competența instanței de fond în cadrul procedurii principale, instanța, probabil, s-ar considera necompetentă să se pronunțe în această cauză. În consecință, debitorul ar fi trebuit să sesizeze instanța de la reședința obișnuită a creditorului obligației de întreținere (instanța italiană). Pentru această instanță, legea statului unde se află reședința obișnuită a debitorului (legea austriacă) în temeiul căreia s-a pronunțat decizia din 10 octombrie 2014 privind pensia de întreținere nu ar constitui *lex fori*, ci lege străină.

59. Faptul că, în cadrul procedurii principale, instanțele austriece vor aplica legea austriacă nu poate, așadar, determina ca răspunsul la prima întrebare preliminară să presupună ca aplicarea *lex fori* în temeiul articolului 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007 în cadrul unei proceduri inițiate de creditor să facă această lege aplicabilă și în procedura inițiată ulterior de debitor.

60. Este adevărat că procedura principală are loc în fața instanței de la locul reședinței obișnuite a debitorului (instanța austriacă) pentru care legea acestui stat, în temeiul căreia, anterior, a fost pronunțată pensia de întreținere, constituie *lex fori*.

61. Nu am fi în prezența unei astfel de situații dacă debitorul ar solicita scăderea cuantumului pensiei de întreținere instanței competente, în principiu, să soluționeze cererea respectivă (instanța din statul în care creditorul își are reședința obișnuită). Într-o astfel de situație, legea statului în care debitorul își are reședința obișnuită și în temeiul căreia a fost pronunțată decizia din 10 octombrie 2014 privind pensia de întreținere ar fi aplicată împotriva presupunerii care stă la baza articolului 4 alineatul (3) din protocolul menționat. Or, aceasta nu ar constitui *lex fori*.

11 V. Lazić, „Procedural Justice for ‘Weaker Parties’ in Cross-Border Litigation under the EU Regulatory Scheme”, în *Utrecht Law Review*, 2014, vol. 10, nr. 4, p. 105, nota de subsol 38.

62. Prin urmare și în lumina *ratio legis* a articolului 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007, aplicarea *lex fori* în temeiul acestei dispoziții în cadrul unei proceduri inițiate de creditor nu înseamnă că această lege trebuie să fie aplicată și în procedurile inițiate ulterior de debitor.

5. Aplicarea diferitor legi în cadrul procedurilor privind majorarea sau reducerea cuantumului pensiei de întreținere

63. Este de înțeles argumentul guvernului portughez care arată că răspunsul afirmativ la prima întrebare preliminară poate duce la o situație în care cereri concurente privind majorarea și, respectiv, reducerea cuantumului pensiei de întreținere ar fi soluționate pe baza a două legi aplicabile diferite.

64. Sub acest aspect, suntem, însă, de acord cu opinia Comisiei care arată că o astfel de eventualitate este inerentă sistemului normelor privind conflictul de legi prevăzute în Protocolul de la Haga din 2007. La punctul 42 din prezentele concluzii am arătat, de altfel, că posibilitatea de a aplica legi diferite ca legi aplicabile obligațiilor de întreținere în proceduri subsecvente dintre aceleași părți este o consecință naturală a desemnării legii aplicabile în sensul unei proceduri speciale în temeiul articolului 7 din Protocolul de la Haga din 2007.

65. Prin urmare, considerăm că necesitatea de a aplica diferite legi în cadrul procedurilor care vizează aceeași obligație de întreținere nu pledează pentru posibilitatea de a se îndepărta de interpretarea sistematică și teleologică a articolului 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007, conform căreia efectele aplicării *lex fori* în cadrul unei proceduri inițiate de creditor în fața autorității statului în care debitorul își are reședința obișnuită se limitează la această procedură.

66. Având în vedere cele ce precedă, îi propunem Curții să răspundă la prima întrebare preliminară după cum urmează: articolul 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007 trebuie interpretat în sensul că o decizie privind pensia de întreținere în temeiul legii forului în cadrul unei proceduri inițiate de creditor împotriva debitorului în fața autorității din statul de reședință obișnuită a debitorului nu determină ca aceeași lege să fie aplicată într-o altă procedură inițiată ulterior de debitor împotriva creditorului pentru scăderea cuantumului pensiei de întreținere.

B. Cu privire la a doua întrebare

67. A doua întrebare preliminară a fost formulată pentru eventualitatea în care Curtea ar considera că, în împrejurări precum cele din procedura principală, faptul că, anterior, decizia privind pensia de întreținere a fost pronunțată în temeiul legii statului în care debitorul își are reședința obișnuită nu constituie un motiv suficient pentru ca această lege să fie aplicabilă. Prin intermediul celei de a doua întrebări preliminare, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă înfățișarea creditorului în fața instanței care, în principiu, nu este competentă să soluționeze cauza privind obligația de întreținere înseamnă că „[acest creditor sesizează] autoritatea competentă din statul în care debitorul își are reședința obișnuită” în sensul articolului 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007. Acest lucru ar însemna că legea statului în care debitorul își are reședința obișnuită este aplicabilă în procedura principală ca fiind legea forului.

68. În acest context, instanța de trimitere arată că, în situația în care debitorul depune o cerere privind întreținerea la autoritatea de la locul unde își are reședința obișnuită, creditorul poate contesta competența acestei autorități [12]. Prin urmare, instanța de trimitere ridică problema dacă nu ar trebui presupus că creditorul care se înfățișează și nu contestă competența acestei autorități într-adevăr „[sesizează] autoritatea competentă din statul în care debitorul își are reședința obișnuită” în sensul articolului 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007.

12 A se vedea și punctele 54-58 din prezentele concluzii.

69. Alexander Mölk și Comisia propun ca la a doua întrebare preliminară să se răspundă negativ. Guvernul portughez, dimpotrivă, consideră că răspunsul la prima întrebare preliminară propus de acest guvern permite răspunsul la a doua întrebare preliminară.

70. Pentru a răspunde la a doua întrebare preliminară, trebuie interpretat articolul 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007 astfel încât să se stabilească dacă această dispoziție este aplicabilă în procedura principală.

1. Aplicarea lex fori *în procedurile inițiate de debitor în lumina interpretării literale a articolului 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007 și a interpretării sistematice a acestui protocol*

71. Reamintim că articolul 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007 este aplicabil în cazul unei categorii restrânse de obligații de întreținere și doar în cazul unei organizări procedurale specifice. Această dispoziție se referă, printre altele, la pensiile de întreținere care trebuie plătite de părinți copiilor [articolul 4 alineatul (1) litera (a) din Protocolul de la Haga din 2007]. Mai mult decât atât, aceasta nu este aplicabilă în orice procedură privind pensiile de întreținere care trebuie plătite de părinți copiilor. Această dispoziție este aplicabilă doar dacă creditorul întreținerii sesizează „autoritatea competentă din statul în care debitorul își are reședința obișnuită”.

72. Nu avem nicio îndoială că articolul 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007 constituie o dispoziție de excepție. Cu siguranță, acesta nu ar trebui să fie obiectul unei concepții extensive. Nu există nicio indicație că articolul 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007 ar fi aplicabil și în cazurile în care tocmai debitorul sesizează autoritatea de la locul unde își are reședința obișnuită. Or, acest fapt ar însemna ca dispoziția în discuție să fie aplicabilă în toate procedurile în fața autorității de la locul de reședință obișnuită a debitorului.

73. Mai mult decât atât, articolul 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007 își stabilește domeniul de aplicare cu ajutorul unor formulări care se referă la circumstanțe procedurale particulare. Este vorba de situații în care creditorul sesizează autoritatea din statul în care debitorul își are reședința obișnuită. Nu regăsim, însă, astfel de formulări, de exemplu, în articolul 4 alineatele (2) și (4) din Protocolul de la Haga din 2007.

74. Prin urmare, autorii Protocolului de la Haga din 2007 au folosit un mod de redactare specific în cazul articolului 4 alineatul (3), pentru a permite aplicarea acestuia în circumstanțe procedurale particulare, ceea ce îl deosebește în mod evident de celelalte dispoziții ale articolului 4 din protocolul menționat. Având în vedere caracterul excepțional al articolului 4 alineatul (3), în opinia noastră, nu trebuie aplicată concepția extensivă pentru a concluziona că dispoziția menționată trebuie să se aplice și în procedura inițiată de debitor. Abordarea contrară, în unele situații, ar putea duce la aplicarea articolului 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007 în procedurile în care ar trebui aplicat articolul 4 alineatul (2) din protocolul menționat.

75. Prin urmare, considerăm că concluziile care rezultă dintr-o interpretare literală a articolului 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007 și dintr-o interpretare sistematică a protocolului menționat par a exclude în mod evident posibilitatea de a aplica *lex fori* în procedurile inițiate de debitor împotriva creditorului în fața unei autorități a statului în care debitorul își are reședința obișnuită.

2. Aplicarea articolului 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007 în procedurile inițiate de debitorul întreținerii în lumina ratio legis *a acestei dispoziții*

76. Desigur, observăm niște aspecte pozitive ale aplicării *lex fori* în procedurile inițiate de debitor în fața unei autorități din statul în care se află reședința obișnuită a acestui debitor. O astfel de soluție ar putea uneori determina accelerarea procedurii și limitarea costurilor cauzate de necesitatea stabilirii conținutului legii străine de către instanța care se pronunță în materie de pensii de întreținere.

77. Cu toate acestea, simplul fapt că creditorul se înfățișează și nu contestă competența autorității respective nu înseamnă că creditorul este de acord cu aplicarea unei legi anume. În unele cazuri, poate fi în interesul creditorului ca respectiva cauză să fie soluționată de autoritatea de la locul de reședință obișnuită a debitorului. Aceleași motive nu implică însă în mod necesar că soluționarea cauzei în temeiul legii statului în care debitorul își are reședința obișnuită este în interesul creditorului.

78. Împotriva opiniei conform căreia articolul 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007 este aplicabil în procedura efectuată de autoritatea care a devenit competentă ca urmare a înfățișării creditorului pledează și explicațiile incluse la punctul 114 din raportul lui A. Bonomi.

79. Conform explicațiilor din raport, pe de o parte, posibilitatea de a desemna *lex fori* ca fiind legea aplicabilă în sensul unei proceduri speciale în temeiul articolului 7 din Protocolul de la Haga din 2007 nu se aplică în cazul procedurilor inițiate de creditor [aparținând uneia dintre categoriile enumerate la articolul 4 alineatul (1) din protocolul menționat] în fața autorității statului în care debitorul își are reședința obișnuită. În cazul în care creditorul sesizează o autoritate judecătorească din statul în care debitorul își are reședința obișnuită, *lex fori* este aplicabilă obligațiilor de întreținere în temeiul articolului 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007. Pe de altă parte, creditorul și debitorul pot desemna *lex fori* ca fiind legea aplicabilă în sensul unei proceduri speciale în temeiul articolului 7 din Protocolul de la Haga din 2007 în situația în care debitorul sesizează cu o cerere privind pensia de întreținere instanța statului în care acest debitor își are reședința obișnuită, dacă această autoritate este competentă să soluționeze cauza respectivă.

80. La punctul 57 din prezentele concluzii am explicat deja că autoritatea din statul în care debitorul își are reședința obișnuită poate deveni competentă să soluționeze procedura inițiată de debitor în mod special în urma înfățișării creditorului. Prin urmare, circumstanțele în discuție corespund celor la care se referă a doua întrebare preliminară.

81. În lumina explicațiilor de la punctul 114 din raportul lui A. Bonomi, părțile din procedura principală ar putea desemna *lex fori* ca fiind legea aplicabilă pentru procedura respectivă în temeiul articolului 7 din Protocolul de la Haga din 2007. Prin urmare, articolul 4 alineatul (3) din acest protocol nu este aplicabil în procedura în discuție. În caz contrar, desemnarea *lex fori* pentru o procedură anume nu ar fi posibilă, deoarece această lege ar fi deja aplicabilă în temeiul articolului 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007.

82. În concluzie, nu regăsim argumente convingătoare pe baza interpretării teleologice care ar justifica o altă soluție decât cea care reiese din interpretarea literală și sistematică a articolului 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007. Prin urmare, în opinia noastră, nu există motive întemeiate pentru a considera că procedura este inițiată de creditor doar ca urmare a înfățișării și a necontestării competenței autorității care a fost sesizată.

83. În urma analizei efectuate, propunem Curții să răspundă la această întrebare după cum urmează: articolul 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007 trebuie interpretat în sensul că această dispoziție nu este aplicabilă în cazul în care creditorul se înfățișează în cadrul unei proceduri inițiate de debitor în fața autorității din statul în care debitorul își are reședința obișnuită, chiar dacă în urma înfățișării creditorului autoritatea menționată devine competentă pentru desfășurarea procedurii în temeiul articolului 5 din Regulamentul nr. 4/2009.

VI. Concluzie

84. Având în vedere considerațiile ce precedă, propunem Curții să răspundă la întrebările preliminare adresate de Oberster Gerichtshof (Curtea Supremă, Austria) după cum urmează:

„1) Articolul 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 23 noiembrie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere, anexat la Decizia 2009/941/CE a Consiliului din 30 noiembrie 2009, trebuie interpretat în sensul că o decizie privind pensia de întreținere în temeiul legii forului în cadrul unei proceduri inițiate de creditor împotriva debitorului în fața autorității din statul de reședință obișnuită a debitorului nu determină aplicarea aceleiași legi într-o altă procedură inițiată ulterior de debitor împotriva creditorului pentru reducerea cuantumului pensiei de întreținere.

2) Articolul 4 alineatul (3) din Protocolul de la Haga din 2007 trebuie interpretat în sensul că această dispoziție nu este aplicabilă în cazul în care creditorul se înfățișează în cadrul unei proceduri inițiate de debitor în fața autorității din statul în care debitorul își are reședința obișnuită, chiar dacă în urma înfățișării creditorului autoritatea menționată devine competentă pentru desfășurarea procedurii în temeiul articolului 5 din Regulamentul (CE) nr. 4/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere.”